

PŘIJALI JSME DUCHA, KTERÝ JE Z BOHA

1K 2,6-16

1. Moudrost Boží

Už v 1. kapitole svého listu do Korintu apoštol Pavel srovnává lidskou moudrost a zvěst o kříži Pána Ježíše. Píše tam, že Kristus ho poslal „*zvěstovat evangelium, ovšem ne moudrostí slov, aby Kristův kříž nepozbyl smyslu*“ (1,17). Pavel zde staví do protikladu zvěst kříže a moudrost tohoto světa. Pro svět je poselství o ukřižovaném Božím Synu, který trpěl za naše hříchy, aby nám přinesl vykoupení a spásu, často bláznovstvím. Odporovalo to jemnému duchu řecké filosofie a odporuje to i myšlení dnešního člověka. Kristus ukřižovaný byl Židům pohoršením a Řekům bláznovstvím, píše Pavel. Pro svět je evangelium pohoršlivou a nepřijatelnou zvěstí. Proč vlastně? Možná proto, že už tehdy ale i dnes má o sobě člověk lepší mínění, než jaké mu zvěstuje poselství Kristova kříže. Lidem bývá opravdu zatěžko přijmout, že jsou dlužníci Boží a že se nikdo nedokáže spasit sám. Že jsme ztraceni ve vinách a hříších a že nás zachraňuje jen Boží láska, která pro nás a za námi šla až do krajnosti až do smrti kříže, aby nás vysvobodila. A to je pro moudrost tohoto světa často nepřijatelné, je to kámen úrazu a bláznovství. Pavel tam píše, že moudrost tohoto světa nepoznala Boha v jeho moudrém díle (1,21). Je to zvláštní. Jakoby i to nejvznešenější, k čemu lidský duch a lidská mysl dospívá, zakrývalo oči vůči Božímu jednání. Někdy tomu tak skutečně je. Člověk může být v očích tohoto světa nesmírně moudrý, učený, vzdělaný, může mnohé věci vidět jasněji než druzí, může za sebou zanechat vznešené lidské myšlenky a ideje, a zároveň nevidět moudrost Boží skrytou v evangeliu ukřižovaného Boha. Bývá to nakonec pýcha, která brání moudrosti tohoto světa vidět hloubku lidské ztracenosti i velikost a vznešenost Boží obětující se lásky.

Tak také v tom našem dnešním textu Pavel píše, že tuto moudrost Boží zjevenou v kříži Kristově „*...nikdo z vládců tohoto věku nepoznal...*“ (v. 8). Kdyby věděli, kdo za námi přišel v osobě Ježíš, nikdy by jej neposlali na kříž, píše Pavel. Ale oni jej na kříž poslali. V Ježíši neviděli než buřiče, rouhače či jen obyčejného blázna. Paradoxně se ale stali součástí oné Boží moudrosti. Vždyť právě skrze kříž, na který jej poslali, nám Ježíš přinesl spásu. Nepoznali moudrost Boží, ale přece jí nevědomky museli posloužit.

Moudrost Boží tak byla ukryta v tajemství (v. 7). Nikdo z mocných a moudrých tohoto světa ji neodhalil. Ba ani nemůže. Jakkoli je svět lidské moudrosti a učenosti úžasný a inspirující, v tom nejdůležitějším ohledu selhává. Svět s celou svou moudrostí nepoznal Boha v jeho moudrém díle. Moudrost Boží je tomuto světu skryta v tajemství, které nedokáže sám od sebe proniknout.

Ale je tu naděje: „*Co oko nevidělo a ucho neslyšelo, co ani člověku na mysl nepřišlo, připravil Bůh těm, kdo ho milují*“ (v. 9). Ano, ani nejvyšší vzepjetí lidské moudrosti nedokáže odhalit a spatřit moudrost Boží. Je světu „skryta v tajemství“. Ale to, co je přirozenému lidskému zraku skryto a co sám od sebe nedokáže vidět a přijmout, připravil Bůh těm, kdo ho milují – všem, kdo se ve víře otevírají Boží lásce a opětují ji, se otevírá hloubka Boží moudrosti a spásy.

2. Zjevení skrze Ducha

A zde se dostáváme právě i k pozhnutí Letnic, tedy daru a seslání Ducha svatého. Můžeme zde totiž číst o jedné nesmírně důležité a pro naši spásu nezbytné službě a pomoci Ducha svatého. Pavel mluví o moudrosti Boží, o Kristově kříži; také o tom, jak je světu moudrost Boží cizí, nevidí ji a neslyší, nevnímá ji. Člověk sám o sobě nemůže uvidět a uvěřit. Je duchovně slepý. Jak tedy člověk může spatřit a poznat Boží moudrost v kříži Pána Ježíše a cestu spásy skrze víru v něho? Není to možné jinak než tak, jak to zde čteme: „*Nám však to Bůh zjevil skrze Ducha*“ (v. 10). Díky této službě Ducha svatého, můžeme v tom, co světu zůstává pohoršením a bláznovstvím, spatřit spásu a moudrost Boží.

Ke spáse a k víře v Krista člověk nepřijde na základě svého bádání, filosofování, meditování, přemýšlení a mudrování, ale vždy jen na základě zjevení, které dává Duch svatý. A zde je právě ta potíž a úskalí lidské moudrosti. Ta totiž bývá značně sebejistá a pyšná. Jako lidé v sobě máme hluboce zakořeněno, že jsme sami schopni svým úsilím myšlenkovým i praktickým dospět k tomu, co je v životě důležité. Až příliš vysoko proto stavíme své vzdělání, svou inteligenci, svou zkušenost a svou moudrost. Jako bychom jen sami od sebe byli schopni dospět ke všemu, co je v životě důležité. Ale právě ve vztahu k tomu nejdůležitějšímu v životě, naše přirozené schopnosti selhávají. Je to pýcha, která nám nejvíce brání v poznání Boží moudrosti a spásy v Kristu. Skutečnost, že věci Boží a věci spásy nám musí být nejprve *zjeveny*, abychom je vůbec byli schopni vidět a přijmout, nás pokořuje. Zbožšťujeme vědu a pokrok lidského ducha, jako bychom to byli jen my sami, kdo svým rozumem a umem pronikne všechna tajemství světa. A že jestli nám dosud zůstává mnohé skryto, jednou to třeba odhalíme. Ale tady jsme najednou postaveni před skutečnost, kterou nejsme schopni poznat a uvidět svými silami. A to moudrost tohoto světa nesmírně dráždí. V jádru

všeho hříchu a odcizenosti Bohu se skrývá pýcha. To ona nám často brání dát trochu do závorky sami sebe, sejmut z piedestalu schopnost lidského poznání a otevřít se tajemství Boží moudrosti.

Tak tedy poselství o tom, že jedině až když Duch svatý otevře naše oči a naše srdce, můžeme spatřit Boží moudrost a spásu, pokořuje naši pýchu. Ukazuje nám, že pokud bychom v té nejdůležitější otázce života – vztahu k Bohu zůstali odkázáni jen sami na sebe, zůstaneme ve tmě. A to pokořuje. To si člověk jen nerad připustit. Ale Bůh poslal a dává svého Ducha, který si trpělivě dobývá přístup k lidskému srdci. Pán Bůh nechce ponechat svět a člověka ve hříchu a ve tmě. Proto dal svého Syna, aby nesl tíhu naší viny i odsouzení, a dává také svého Ducha, abychom Krista spatřili a jeho oběť za nás pochopili a přijali. Duch svatý je tedy velkým darem. To on otevírá oči a srdce k víře. Bez něj jsme duchovně slepí a hlouzí.

O tomto daru Ducha se zmiňoval už sám Ježíš, když se loučil se svými učedníky, kteří za jeho života byli často zmatení a nechápali, co se jim snažil předat. A oni mají po jeho odchodu pokračovat dál, kázat a učit druhé o Kristu. Jak by toho ti věčně nechápaví učedníci mohli být schopni? „*Ale Přímluvce, Duch svatý, kterého pošle Otec ve jménu mém, ten vás naučí všemu a připomene vám všechno, co jsem vám řekl*“ (J 14,26), „*Až přijde Přímluvce, kterého vám pošlu od Otce, Duch pravdy, jenž od Otce vychází, ten o mně vydá svědectví. Také vy vydávejte svědectví, neboť jste se mnou od začátku*“ (J 15,26-27), „*Jakmile však přijde on, Duch pravdy, uvede vás do veškeré pravdy, neboť nebude mluvit sám ze sebe, ale bude mluvit, co uslyší. A oznámí vám, co má přijít. On mě oslaví, neboť vám bude zvěstovat, co přijme ode mne*“ (J 16,13-14). Různým způsobem zde Pán Ježíš popsal tu stěžejní úlohu Ducha svatého: Naučí vás všemu ... připomene vám všechno ... vydá o mě svědectví ... uvede vás do veškeré pravdy ... oznámí vám, co má přijít ... bude vám zvěstovat, co ode mě uslyší. Je to Duch pravdy. Tedy ten, který zjevuje pravdu a moudrost Boží.

3. Duch pravdy

A tak i Pavel může napsat: „*Tu moudrost nikdo z vládců tohoto věku nepoznal ... Nám však to Bůh zjevil skrze Ducha*“. Duch svatý, pokračuje, totiž zkoumá všechno, dokonce i hlubiny Boží (v. 10). Nikdo neví, co je v Bohu, jenom Duch Boží. Duch svatý je „Bůh v Bohu“, jak to jinak nazvat. Je hlubinnou součástí Božího bytí. Nikdo neví, co je v Bohu, než Duch Boží, říká Pavel. Je tu jen naznačeno velké tajemství Božího bytí, které nazýváme *trojjediným*. A Boží Duch, třetí osoba Boží Trojice, tak hlubina Boží, přichází k nám. Je nám darován. „*Nepřijali jsme ducha světa, ale Ducha, který je z Boha, abychom poznali, co nám Bůh daroval*“ (v. 12-13). Znovu je zde upozornění, že přirozený člověk nemůže přijmout věci Božího ducha, není toho schopen. Člověk tak jak je, je duchovně mrtev ve vinách a hříchu. Potřebuje život, probudit k novému životu s Kristem. A tím životabudičem, který křísí mrtvé k životu a ke spáse, je právě Duch svatý. On zjevuje moudrost a spásu Boží, ale nejen jako nějakou informaci, ale zjevuje ji našemu srdci, tak, abychom ji nejen pochopili, ale také abychom ji mohli přijmout a skutečně prožít. Duch svatý nás o životě z Boha neinformuje, on život z Boha také dává. Tím, že nás přivede ke Kristovu kříži a dá nám ten dar uvěřit v něho, spojit se s Ježíšem, vydat život tomu, který se pro nás obětoval. To vše je práce Ducha svatého. Bez něj nemáme ani poznání Boží spásy ani prožití Boží spásy. Obojí nám dává Duch.

A jak takové působení Ducha svatého vypadá v praxi? O tom byste jistě mohli něco povědět i vy. Já dnes zvolím zkušenost sv. Augustina, tak jak ji popisuje ve svých Vyznáních. Píše zde o velkém vnitřním boji, ke kterému ve svém životě dospěl: „*Boj zuřil v mém srdci, boj mě samého proti mně samému*.“ Stále kolísal mezi svou touhou obrátit se k cele Bohu a „*našeptáváním nicotností*“, zejména smyslnosti, které jej dříve poutaly: „*Chceš nás opustit? A od tohoto okamžiku až do věčnosti nikdy již nebudeme s tebou? A od tohoto okamžiku až do věčnosti nebude ti nikdy více dovoleno to a ono?*“ Toužil odevzdat se Bohu, ale zároveň se nedokázal rozloučit se starým životem. Až jednou v tomto urputném boji jeho samého se sebou samým, přišlo světlo. V pláči se uchyluje do ústraní, usedá pod fíkovou strom, když v tom uslyší hlas ze sousedního domu. Nějaký chlapec nebo dívka zpívali: „*Vezmi a čti, vezmi a čti*“. Pochopil to jako Boží pokyn. Vzal do rukou list ap. Pavla do Říma, který vlastnil, otevřel a první verš, na který mu padl zrak, zněl: „*Žijme řádně jako za denního světla: ne v hýření a opilství, v nemravnosti a bezuzdnostech, ne ve sváru a závisti, nýbrž oblect se v Pána Ježíše Krista a nevyhovujte svým sklonům, abyste nepropadali vášním*“ (Ř 13,13). A pak vyznává: „*Nechtěl jsem číst dále a nebylo toho třeba, neboť s dočtením posledních těchto slov vzešlo světlo jistoty v mém srdci a rozptýlilo všechny temnosti mých pochybností*.“

Působení Ducha svatého může vypadat u každého jinak. Ale vždy vede ke stejnému cíli: Dává poznat Boží moudrost a Boží spásu v kříži Pána Ježíše Krista. A také dává tuto spásu a přijetí Bohem okusit a prožít.

A proto: Duchu svatý, přijď...

Neděle svatodušní, 23.5.2021 CB P3, M. Žemlička